

BH (Bosna i Hercegovina)

BiH - VIŠKOVI NAORUŽANJA - UNIŠTAVANJE

GENERAL MAŠOVIĆ: INTEZIVIRANE AKTIVNOSTI NA UNIŠTAVANJU VIŠKOVA NAORUŽANJA, MUNICIJE I MINSKO-EKSPLOZIVNIH SREDSTAVA

SARAJEVO, 15. septembra (FENA) - Ministarstvo odbrane BiH i Oružane snage BiH (OSBiH) pokrenuli su kampanju pod nazivom "Rješavanje viškova naoružanja, municije i minsko-eksplozivnih sredstava (NMiMES)". Pod sloganom "Zajedničkim snagama do izgradnje sigurnog okruženja", a radi efikasnijeg i sistematičnijeg djelovanja na tom planu, sredinom prošle godine formiran je Strateški komitet za naoružanje, municiju i minsko-eksplozivna sredstva u čijem sastavu djeluju Koordinacijski komitet za NMiMES, te odgovarajuće radne grupe.

O prioritetima, izazovima i postignućima na planu uništavanja viškova naoružanja, kao i različitim aspektima tog procesa, te koracima koji se poduzimaju na jačanju sigurnosti skladišta naoružanja OSBiH u intervjuu za Agenciju FENA govori generalmajor Senad Mašović, zamjenik načelnika Zajedničkog štaba OSBiH za resurse i predsjedavajući Koordinacijskog komiteta za NMiMES.

Komentirajući upit u vezi s najnovijim inicijativama na tom planu, Mašović naglašava da je u funkciji ispunjavanja obaveza i strateških ciljeva u tom segmentu, u međuvremenu, pokrenuta realizacija triju značajnih projekata - EXPLODE, SECUP-BiH i Plan 100 posto popisa svih viškova u skladištima OSBiH.

- Sve aktivnosti su u posljednje vrijeme intenzivirane, prvenstveno u segmentu utvrđivanja stanja kvantiteta i kvaliteta NMiMES-a, a da bi se pristupilo kvalitetnom i sigurnom rješavanju onoga što je proglašeno viškom (oko 17.000 tona) - kazao je general Mašović, navodeći da su, s obzirom na nedostatnost budžetskih sredstava, MO i OSBiH aplicirali za pomoć kod međunarodnih partnera, što, uz značajne organizacijske pomake, predstavlja dodatni impuls ubrzanju cijelog procesa.

Kako je poznato, viškovi neperspektivnog i nestabilnog naoružanja i MES-a već duži niz godina predstavljaju svojevrsni balast i potencijalnu opasnost, kako za pripadnike OSBiH, tako i za sve građane BiH i šire, pritom imajući u vidu i rizik od proliferacije, odnosno krijumčarenja naoružanja.

Referirajući se na konkretne projekte, general Mašović navodi da je Evropska unija (EU) podržala implementaciju projekta EXPLODE, vrijednog oko 3,8 miliona eura, putem kojeg su osigurani značajni tehnički kapaciteti za sigurno uništavanje viškova NMiMES-a, prvenstveno uvođenjem i korištenjem najsavremenijih mašina za rastavljanje, odnosno delaboraciju municije call. 20 mm i više.

Po njegovim riječima, stvaranje tehnoloških pretpostavki ogleda se, među ostalim, i u nabavci specijalnih peći za sigurno i ekološki prihvatljivo spaljivanje municije manjeg kalibra, odnosno kalibra do 7,9 mm.

- Putem realizacije projekta EXPLODE, odnosno nabavkom i korištenjem savremenih tehnologija, dobili smo i podršku u segmentu značajnijeg ulaganja u poboljšanje infrastrukture za skladištenje NMiMES-a -

kazao je Mašović, uz uvjerenje da će se na taj način modernizirati skladišta OSBiH u skladu s najvišim međunarodnim standardima i biti na nivou najrazvijenijih evropskih zemalja.

Radi se o projektu čiji je realizator UNDP u BiH, a koji se sastoji od tri komponente - Uništavanja MiMES-a, Razvoja kapaciteta za kontrolu naoružanja i Upravljanja zalihama municije.

Uporedo s tim, a uz podršku OSCE-a pokrenut je projekt SECUP-BiH za čuvanje i skladištenje naoružanja, fokusiran na unapređenje sigurnosnih standarda infrastrukture na lokacijama OSBiH što će umanjiti rizik od proliferacije naoružanja i municije i poboljšati standarde fizičke sigurnosti upravljanja zalihama i doprinijeti značajnim uštedama u budžetu Ministarstva odbrane BiH.

General Mašović pojašnjava da je težište u sklopu ovog projekta na rekonstrukciji skladišta, postavljanju novih ograda, pristupnih kapija i sigurnosnih vrata, te detektora i senzora pokreta, kao i uvođenje potpuno novih protupožarnih sistema i video-nadzora na svim lokacijama za skladištenje NMiMES-a.

Nadalje, navodi da je jedan od prioriteta osigurati specijalističku obuku, odnosno educiran i obučeni personal (osoblje) za efikasno upravljanje "životnim ciklusom municije i MES-a", što je dosad realizirano uz potporu EUFOR-a i NATO-a.

Mašović, istovremeno, potcrtava da je jedan od ključnih ciljeva u tom kontekstu razvijanje vlastitih kapaciteta za obuku, u vezi sa čime je ove godine uspostavljena Sekcija za obuku rad i upravljanje municijom, MES-om i logističke operacije, pri Komandi obuke i doktrine (KOID), koja predstavlja u potpunosti novi segment organiziranja u sklopu OSBiH.

Kada se radi o "Planu 100 posto popisa svih viškova u skladištima OSBiH", general Mašović smatra da će njegovom realizacijom biti omogućena inspekcija, odnosno uvid u cjelokupno stanje NMiMES-a (ukupno oko 23.000 tona), uključujući višak NMiMES-a i perspektivna sredstva (oko 7.000 tona) koja ostaju u posjedu OSBiH.

Mišljenja je da će popis ukupnih količina i utvrđivanje stanja u pogledu kvantiteta i kvaliteta, odnosno usklađivanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja NMiMES-a biti završeno u naredne dvije godine, dokada bi u vezi s tim trebala zaživjeti i elektronska baza podataka.

- Opredijelili smo se da gradimo vlastite kapacitete, uključujući i obučavanje inspektora za provođenje kontrolnih tehničkih pregleda, što je najzahtjevniji i najsloženiji posao - navodi Mašović, podsjećajući da je sve proučeno uspostavom više hemijskih laboratorija za ispitivanje stabilnosti baruta.

Na upit u vezi sa stepenom sigurnosti lokacija/skladišta OSBiH, predsjedavajući Koordinacijskog komiteta za NMiMES konstatirao je da su te lokacije, generalno posmatrano, sigurne, te da od ustroja OSBiH nisu zabilježene neželjene i nekontrolirane eksplozije, a da se u nedostatku određenih tehničkih mjera kompenzira odgovarajućim fizičkim mjerama i dodatnim angažiranjem personala.

- Međutim, ovdje nije riječ samo o fizičkom obezbjeđenju lokacija. Ono što je ključna pretpostavka za sigurnost, jesu uslovi skladištenja - precizira Mašović, potcrtavajući da se u narednom periodu neophodno dodatno angažirati na uvođenju najsavremenijih mjera u pogledu sistema provjetravanja, klimatiziranja i odgovarajućeg osvijetljenja (hladna rasvjeta), čime će se na najneposredniji način unaprijediti sigurnost

skladišta, a time i sigurnosti okruženja.

U osvrtu na misiju i značaj Strateškog komiteta za uništavanje NMiMES-a i međunarodnu pomoć na tom planu, general Mašović ističe da je formiranjem ovog tijela/foruma inauguriran potpuno novi pristup uništavanju NMiMES-a, s jasno definiranim nositeljima i koordiniranjem svih planskih aktivnosti, uz osiguranje maksimalne transparentnosti i odgovarajućeg nadzora nad cijelim procesom.

- U okviru ovog cjelokupnog projekta imamo strateške partnere, a to su, prvenstveno, NATO-štab u Sarajevu i Komanda EUFOR-a, kao i ambasade Sjedinjenih Američkih Država, Švicarske Konfederacije, Republike Austrije i Kraljevine Švedske, te OSCE i UNDP, pa je zahvaljujući njihovom učešću i angažmanu samo u toku protekle godine osigurano više od pet miliona eura u svrhu rješavanja viškova NMiMES-a - navodi on.

General Mašović, nadalje, naglašava da bi radi osiguranja održivosti kompletnog projekta i dodatnog iskoraka na tom planu i država BiH morala osigurati dodatna sredstva za podršku procesu rješavanja viškova NMiMES-a.

Ocijenio je da će za ostvarenje odgovarajuće dinamike u procesu uništavanja viškova NMiMES-a biti neophodno angažirati i resurse izvan OSBiH.

- Vjerovatno ćemo u narednom periodu u taj proces uključivati i preduzeća namjenske industrije širom BiH da, u skladu s njihovim mogućnostima i kapacitetima, participiraju u segmentu uništavanja NMiMES-a, uz osiguranje pune transparentnosti i nadzora nad cjelokupnim procesom - kazao je generalmajor Senad Mašović u razgovoru za Agenciju FENA.